

ДА ПАБУДОВЫ ЛІНГВАПРАГРАМАТЫЧНАЙ МАДЭЛІ ПАВОДЗІН ЛІТАРАТУРНАГА ГЕРОЯ

Пажнае месца ў раскрыцці вобраза літаратурнага героя адводзіцца аналізу яго камунікацый ці дзейнасці як канкрэтнай моўнай асобы і сацыяльна-псіхалагічнага тыпу. Асаблівае значэнне пры гэтым набывае лінгвапрагматычны аспект даследавання, асноўнай мэтай і вынікам якога бывае мадэліраванне прагматычнай структуры маўлення персанажа.

Над мадэллю ў лінгвістыцы звычайна разумеюцца штурхана створаная даследчыкам рэальная або мысленная канструкцыя, якая ўзнаўляе, "капіруе" сваімі паводзінамі (часцей за ўсё ў спрычаным выглядзе) паводзіны якой-небудзь іншай, "сапраўднай" канструкцыі-арыгінала. У сваю чаргу, лінгвапрагматычнае мадэліраванне гэта рэпрадуктаванае адлюстраванне рэдкальнай аўтэнтыкі прагматычнай макра- і мікраструктуры моўнай камунікацыі індывіду (у дадзеным выпадку персанажа літаратурнага твора) як суб'екта і адрасата маўлення ў яго непарыўнай сувязі з адносінамі паміж усімі ўдзельнікамі таго ці іншага аналізуемага акта маўлення.

Лінгвапрагматычны фізіячэн паводзін літаратурнага героя складаецца і вынікае як з класна моўнага фактаў, якія вызначаюць спецыфіку прагматычнай структуры яго маўлення (характэрныя для персанажа формы моўнай камунікацыі, сацыяльна-тыкетную мадыфікацыю яго моўна, камунікацыйную тактыку і тыпу камунікацыйных паводзін і інш.), так і з экстралінгвістычных фактараў, якія ўплываюць на змест і формы моўнай прагматыкі персанажа (своасабытцавы мастацкай вобразнасці літаратурнага героя, яго імянаванні і часе і прастору ўмоўнай рэальнасці мастацкага тэксту і інш.).

Пабудова лінгвапрагматычнай мадэлі паводзін літаратурнага героя прадугоджвае і абстрактнае на канкрэтнае выяўленне рэфлекторнага і сітуацыйнага ў моўных дзеяннях персанажа, супастаўленне ілакуцыйнага і перлакуцыйнага фактаў яго маўлення, разгляд інтэнсіўнальнага і прапазіцыянальнага аспектаў у апошнім, матэрыяльную класіфікацыю форм і прыёмаў (сродкаў) камунікацыі на ўсіх яе ўзроўнях і інш.

Мадэліраванне прагматычнай структуры камунікацыйных паводзін літаратурнага героя дазваляе не толькі яшчэ раз вызначыць уласна рытарычныя здольнасці персанажа, але і ўзначальны ступені ўдакладніцы сацыяльны, культурны, псіхалагічны і этычны

статус дадената героя, акресіць яго месца ў шэрагу іншых
персанажаў твора, у творчасці пісьменніка ўвогуле.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А. А. Кулешова